

stopnik banke „Slavije“; Dr. Anton Jarc, stolni prošt; Josip Kušar, predsednik trgovinsko-obrtniške zbornice, mestni odbornik in hišni posestnik; Ivan Murnik, vitez Fran-Josipovega reda, tajnik trgovinsko-obrtniške zbornice; Dr. Fran Papež, odvetnik; Vaso Petričič, mestni odbornik, hišni posestnik in trgovec; Ferdinand Souvan, veletržec; Dr. Josip Stare, c. kr. finančne prokuratorje adjunkt in hišni posestnik; Dr. Valentin Zarnik, odvetnik, deželni poslanec in mestni odbornik; odborniki.

Gospodarske stvari.

Listje in šilovje, kolike je vrednosti za gozde.

Ako zemljišče v kakem gozdu, v katerem se ni grabila stelja, le površno pogledamo, bomo zapazili, da vsa zemljiščna površina obstoji iz več različnih plasti, ki pa niso ostro med seboj druga od druge ločene. Nad kamenjem in skalovjem, ki se še ni v svoje prvotne dele razkrojilo, se nahaja plast iz raznega kamnja večje ali manjše debelosti, nad to plastijo leži prst in nad prstjo gozdna stelja.

Stelja ali nastelj, pri nas tudi „štraja“ imenovana, se nareja iz mahovja, trave in plevela v zelenem, pa tudi suhem stanu in pa iz listja in šilovja, ki je s časom z drevja skapalo. Stelja je gozdu to, kar je gnoj njivi, vrtu, travniku, sploh vsemu kmetovavskemu gospodarstvu.

V nji se nareja in nahaja ogeljna kislina, gnjilec in vse druge tvarine, iz katerih se posamezni organi in deli rastline narejajo in vstvarjajo. Pa ne samo to; s steljo so tudi v tesni zvezi fizikalne lastnosti gozdnega zemljišča sploh.

Med temi lastnosti stoji pa na prvem mestu ona lastnost, katero imenujejo vodosprijemno sposobnost, to je namreč ona lastnost, ktera dela zemljišče zmožno veliko množino kapljivo tekoče vode na enkrat v se sprejeti, to vodo pa le po malem v spodnje zemljiščne plasti spuščati.

To lastnost pa imajo med vsemi mehničnimi zmesninami gozdnega zemljišča ravno naj bolj deli gozdne stelje v visoki meri. Naj več posrkajo vode med svoje dele razne sorte mahovja, izmed katerih nektere, kakor je skušnja pokazala, pet, celo devetkrat toliko vodo, kolikor same težijo, v se in sicer na enkrat vzeti.

In zato pa tudi zalaga gozd leto in dan z vreleci, ki nikdar ne posahnejo doli in ravnine z vodo, gozd vravnava vodno stanje rek in potokov, pa tudi razmere vlage in toplote v zraku, deluje ugodno na napravo rose, megle

in oblakov, zabranjuje škodljive učinke manjših in umerjava škode večih ploh, povodenj, plazov in zemljiščnih utrgov. Gozd je toraj ne gledé na denarno vrednost lesa za podiranje godnega, po katerem se v potrebi gotovo ne pozabi seči, pravi pomagavec v sili.

Zato pa tudi zasluži, da mu je kmetovavec hvaležen in da mu vsaj glavne žile, za njegovo življenje potrebne ne podreže, to je, da ga po nespametnem ne slači stelje.

(Konec prihodnjič.)

Kakšna kamra je dobra za mleko?

Dobra mlečna kamra mora biti popolnoma suha in skoz in skoz snažna in čista. Naj bolje kaže, če se na severni strani poslopja nekaj vglobljena v zemljo napravi. Pod mora biti ali iz cementnega apna ali pa iz kamnenih plošč.

Imeti mora okna z zatvornicami, tako da se mora pristop zraka vrnjavati. Ako se z mlekom na navaden način postopa in mleko v plitvih latvicah neshlajeno postavlja tako mora kamra dosti velika biti, da se morejo vse posodice na pod postaviti.

Krivo je namreč, kar se pa le prepogosto nahaja, da se mlečne posodice jedna na drugo postavlja, ker tako zrak ne more popolnoma do mleka, kateri naj bolj mleko hranuje. Vrh tega so gornje posodice tudi vplivu hlapov izpostavljene, kateri iz spodnjih posodice puhtijo. Da je mleko dobro in koristno, če pride z zrakom v dotiko, se da lahko dokazati. V pokriti posodi se mleko prej vsiri, kakor v odkriti, če so druge razmere sicer jednake. Mlečna kamra mora celo dojbo od dveh dnij sprejeti, če se vse mleko za nasmetovanje postavi; kjer se le eden del mleka za to postavi, tam tudi manjši prostor zadostuje.

Sejmovi 19. dec. Teharje, 21. dec. sv. Tomaž nad Laškim, 23. dec. v Brežicah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Volitve — župan — most). Prebivalci koroškega predmestja želijo most dobiti čez Dravo, da stopijo v zvezo z nasprotnim obrežjem pri sv. Jožefu. Temu pa nasprotujejo meščani graškega predmestja. Vsled tega je bilo meščanstvo pri volitvah v mestni zastop razklano na dve stranki. Zmagali so v III. in II. razredu koroščaki. Slovenci se iz mnogih vzrokov niso hoteli udeležiti. Stari župan dr. Reiser je pa vse častne službe odložil in za čas volitev potegnil na nemško k svojemu tastu v Lipskem. Slovencem ostane v slabem spominu, ker je hotel zabraniti v postavljenje Slomšekovega spomenika v stolnej cerkvi. Motil je pa le svečanost, ker druga ni mogel doseči. Sicer pa moremo opomniti, da je

bil podpihovan od nekega visokega nemškutarja v posebnem pismu. To je dobil naroden mož v roke in tako se je lisičja zvičajnost zvedela in pride o svojem času še jasneje na dan. Nič pa nebi rekli, ko bi bivši ta župan vse „Schwabe“, ki so za njim k nam prišli in se pri nas obogatili pa sedaj Slovence pomagajo zatirovati, seboj potegnil v prusko-nemški „Reich“. — V čitalnici bili so letos uže 4krat tako zvani jour fix-i s predavanji o raznih predmetih. G. dr. Gregorec je govoril o Slovenskih goricah, g. dr. Sernee je predčital lepo srbsko pesen iz Vuk-Karadžičeve zbirke, g. Lautar nas je razveselil z razlaganjem o spektralnej analysi in g. dr. Pajek zanimivo opisoval noše štajerskih Slovencev. Bodi hvala vsem! Leseni most popravljajo prav počasno; zaradi tega je tudi flosarjem po Dravi voziti prepovedano od Ruš do Melja.

Od Dravinje. (Žalostne šolske razmere) Morebiti ni kraja na slovenskem Štajerskem, kateri bi imel tako zagrizene nemškutarje in nemčurje, kakor je konjiški okraj. Njih poglavna gnezda so: Konjice, Vitanje in pa Loče, kjer si nemčur Posek z nekterimi nemškutarji na vse kripnje prizadeva edino zveličavno nemščino ukoreniniti. Da bi svoj namen dosegli, so si v Loče koroškega nemškutarja za nadučitelja naročili, kateri bi naj mladino pridobil, ker jim odrastli nečejo iti na limance, akoravno so jim veliko celjskih lisjakov naročili, pa en „Slov. Gospodar“ več velja in opravi, kakor cent lisjakovih dlak. Da bi ta ljubeznjivi ptiček raji nemškutaril, ga prav mastno z groši nemškega šulvereina pitajo. Za l. 1881 podeljenih 50 fl. se je hitro hvaležen skazal, ter napravil nad vrati šolskih sob nemške napise: erste Classe, zweite Classe, dritte Classe, vse šolske zapisnike napravil „für gemischte Volksschule“, akoravno ni ne enega nemškega otroka v šoli, vsa imena nemški piše, naprimer: Prach, otroke pa kričati: guden dak, rekš-likš. Za l. 1882 prejetih 30 srebrnikov je pa že več storil. Zapovedal jo otrokom ojstro, da se morajo oglašati: „ih“. Kakšen nered in zmešnjavo njegova nemškutarija pri otrocih dela, to se vidi iz sledečega: Nek fantek pride v pretečenem tednu iz šole domu in vpraša: „Mama! koga moram vbogati? Leitgeb tirja, da se moramo z „ih“ oglašati, gospod kateket in una dva učitelja pa pravijo, da moramo reči: „tukaj“! Mama ne vé otroku kaj odgovoriti. Drugi den pa prileti fantek domu, ter na vso grlo krči: „Mama! zdaj pa že vem, zakaj naš učitelj tako hočejo. Nemci so jim dali 30 gld. za „mehiv“. Nemčurji! radi vam privoščimo tako značajnega učitelja, ako bi ga hoteli kam v „rajh“ poslati, saj se tako repenči, da Slovencev ne bo nikoli kruha prosil; mi le obžalujemo, da takemu strokovnjaku slovenski otroci v oblast hodijo!

Vprašamo pa, kaka uzajemnost more med učitelji biti, kjer trije učitelji, kakor je naravno in kar najizvrstnejši pädagogi vseh narodov zahtevajo, na podlagi materinščine učijo, četrti in to še nadučitelj pa zavoljo Judeževih 30 srebrnikov otrokom posamezne nemške besede v glavo ubija in na zadnje še morebiti od inšpektorja enake baže pohvaljen bo, med tem se pa vestni in značajni učitelji prezirajo?

Iz Dunaja. (V lastno skledo pljunili) so možje, ki so podpisali Slovencem nasprotno in smrdljive Mihaličeve prošnje. Znani mariborski „Hammer-Amboss“ jih je predložil državnemu zboru. Podpisale so jih Bog vedi, kako zapeljane srenje: Buchberg (Bukovec), Dežno, Kamca, Gorzaberg, Gradiška, Veliki Okič, Hrastovec, Jelovec, Kolberg, Lichteneg, Neukirchen, Gornja Poljskava, Pivola, Poličane, Pokoš, Rossbach, Razvanje, Radvanje, Šentovec, Schmitsberg, Slemen, Studenice, Sulzthal s srenjami Plač, Spičnik, Vrtič, in Svičino vred, Brestenica, Spod. Poljskava, Bohova, Vale, Velka (Wölling s srenjami: Trassenberg, Ščavnica in Wiesenbach vred), sv. Bolfank (?), Vuhred, Selnica pri Dravi in gornja Selnica, dalje podpisalo je prošnjo 18 posestnikov iz srenj Dobrenje, Čirknica in št. Ilj (menda jih je znani Štefič nalovil; pravijo, da je „Hammer-Amboss“ pot plačal), 28 posestnikov od sv. Jurija na Pesnici, 7 iz Juvanec ali Livanjec, 9 iz Leitersberga, 14 iz Pobrežja pri Mariboru, 40 iz Poličke vesi, 18 iz Stattenberga, 12 iz Pameč, Otišnega vrha, št. Martina in Lehna, in naposled še nemška srenja Strass, ponemčena srenja Spielfeld, krajni šolski svet Spielfeld (tisti dedovje dvakrat), 47 Nemcev iz Ernauha, 47 Nemcev in ponemčenih Slovencev iz Gomilice; vkup 46 prošenj. Da se Nemci v naše zadeve umešavajo, to je predržno. Prav neumno, grdo in nesramno pa je, da Slovenci lačnim in gladovnim nemčurjem v mreže zahajajo, svoj rod zaničujejo, svojo kri zatajujejo, svoj jezik za dveri stavijo in v lastno skledo pljuvajo. Kajti ovi prošniki beračijo za nemške uradnike in profesorje ter zahtevajo, naj se na gimnazijah ne podučuje slovenski iz sodnij pa slovenščina zopet vrže tavun. Poboljšajte se, prekličite podpise in odpošljite nemudoma slovenske prošnje. Obrazcev dobite v Mariboru pri uredništvu Slov. Gospodarja. Imena podpisateljev trdovratnežev pa objavimo kmalu, da bodo pošteni Slovenci spoznali odpadnike in Judeže.

Dr. V.

Z Dobrne. (Trtna uš.) Dne 3. decembra je tukajšnja podpodružnica kmetijske družbe obhajala svoj mesečni zbor, kterega so se vdeležili malone vsi gospodarji naše fare. Z vidno veliko pazljivostjo so poslušali gospoda načelnika, ki je govoril o trtnej uši. Slišali smo, kako so pred okoli 20 letmi na Francoskem na

sled prišli novemu sovražniku vinogradov in koder vse je danes razširjen. Med ostalim ga na Štajerskem imamo pri Brežicah, kjer so v raznih občinah našli do 390 ušvih vinogradov, ki merijo skupaj blizo 200 oralov. Čuli smo dalje, kakšna je trtna uš in kako živi; kako spoznamo, da so vinograd napadle trtne uši in kje jih najdemo; kaj nam je storiti, ko smo v goricah zasledili trtno uš; potem še je govornik omenjal nekoliko načinov, po kojih je mogoče trtje braniti zoper grdobne uši. Med razlaganjem so nam škodljivi mrčes predočevale podobice v knjižici, ki jo je o trtnej uši napisal bivši ravnatelj vinorejskeje šoli blizo Maribora.

Iz Ptujске gore. (Umrl) je 6. dec. t. l. g. Jakob Kocmut, organist na Ptujski gori in bivši učitelj. Pokojni je zmiraj trdno stal na narodni in konservativni strani, zato je bil tudi preganjan od nekaterih liberalcev. Čast Ptujsko-gorski fari, ki se je njegovega pogreba v tako obilnem številu vdeležila, sosebno čast in hvala naj odličnejšim možem fare, ki so rajnega sami k poslednjemu počitku nesli in sprevodili.

Iz Ruš. (Na Ptujsko pošto) je bilo pred kratkim oddano pismo z adreso: „Ruše“. In kdo bi verjel, da na Ptujem tega daleč okrog znanega imena ne poznajo? Zapisala je namreč pošta pod „Ruše“ besedo „unbekannt“ (neznano). Bi ne bilo dobro, da bi imeli na poštah nemški in slovenski imenik, naj bi pogledali, ako slovenske besede ne razumejo, kako se nemški glasi? — In čuj! pismo je šlo nad Maribor, in akoravno so jim Ruše pred nosom, jih vendar nihče ni poznal in tako je romalo naprej v Celje in še le čez dolgo časa je najšlo svojo zaželeno mesto. Je li za čuditi, da Slovenec nevoljen postane, ako vidi, kako se na slovenski zemlji godi? Na krajih, kjer je najbolj treba slovenskega jezika, pa trd Nemec čepi in se od slovenskih žulov živi. Na Francoskem pišejo francoski- na Nemškem nemški- na Laškem laški: le na Slovenskem se ne razume slovenski. Kje je pravica, kje enakopravnost?

Iz Celja. (Sorschagg obsojen.) Včeraj popoldne je glasoviti nemškutar Franc Soršak alias Sorschagg končal svojo kariero. Od porotne sodnije krivega spoznan hudodelstva razžaljenja Nj. Veličanstva cesarja, hudodelstva razžaljenja cesarske rodbine in hudodelstva goljufije, slednje s tem, da je Frana Štefana pregovoril, da je zanj za krivične priče skrbel; bil je Soršagg od okrožne sodnije obsojen na 18 mesecev težke ječe, poostrene vsakih 14 dnij s postom. — Njegovi bivši pomagači proti narodnjaku in poštenjaku Ludviku Kresniku, kakor Anton Zorko, Ignac Alt, Franc Štefan in Jurij Zorko, so isto tako od porotne sodnije krivi spoznani, in sicer Anton

Zorko hudodelstva obrekovanja zoper Ludvika Kresnika, Ignac Alt hudodelstva goljufije, storjene s krivim pričevanjem pred sodnijo, Franc Štefan hudodelstva, goljufije, storjene s krivim pričevanjem pred sodnijo in isto tako Jurij Zorko, ter obsojeni: Anton Zorko na 15 mesecev težke ječe, poostrene vsakih 14 dnij s postom, Franc Štefan na 1 leto težke ječe, poostrene vsakih 14 dnij s postom, Ignac Alt na 4 mesece ječe in Jurij Zorko na 5 mesecev ječe. Zraven pa mora vseh 5 obsojenih povrniti stroške obravnave in kaznovanja ter Ludviku Kresniku solidarno poplačati odškodovanje za 138 dnij, kateri čas je po nedolžnem moral zaprt biti, vsak dan 3 gld., tedaj 414 gld. za zamujen zaslužek, in 500 gld. za sramoto in razen tega vse stroške zagovorništva v sedanjej pravdi, v prvej pravdi zoper Ludvika Kresnika in v ponovljenjej pravdi zoper Ludvika Kresnika, v katerjej je bil nedolžnega spoznan. Prihodnjic več! „Sl. Nar.“

Iz Zdol. (Posvečuj praznik.) Stara pravlica govori, in bližnji sosedje pripovedujejo, da se je pred 100 leti tole dogodilo: Bila je nedelja, lep in jasen dan, ko gresta sin in hčer nekega posestnika z voli in brano na njivo vlačiti, čeravno so drugi svarili, da bodo to lahko v pondeljek tudi opravili. Pa kaj se zgodi? Ni bilo na pol delo opravljeno, vdrlo se je globoko v strašni prepad. To se je godilo 3. četrt ure od Zdol na severni strani vasi Ravne, kder še dandanašnji kažejo ovo brezno na hribu posestnika Kuneja; kakih 10 minut od ondot se vidi izvirek na zemljišči posestnika J. Bogoviča v grabnu in pravijo da so tam najli teležnike (kline) odi teleg (jarma), katere so tačas voli imeli. Te je voda vun dala; vsega druga ni bilo nič sledu. „Sedmi dan ne delaj ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči ne tvoj hlapec, ne tvoja živina.“ Strašno bi bilo; ko bi današnje dni Bog vse teiste kaznoval, kateri se ob nedeljah s hlapčevskim delom pregrešijo, pa Bog je zmirom tisti, in bo na vekomaj. N. P.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zazvedelo se je, da sta pred 2 letoma Bismark in Andrassy sklenola zvezo med Avstrijo in Nemčijo tako, da se ohrani mir pa tudi, da se Nemci ne vtikajo v naše mi pa v njihove zadeve ne. Zato je uže slednji čas, da naši prusaki prenehajo škiliti v Bismarkovino. — V državnem zboru zahteval je brambovski minister, da se l. 1883 odbere 55952 novincev za redno vojsko in 5592 rezervistov. Obrtnijsko postavo nameravajo poslanci še letos sklenoti, a potem dobijo odpust do 20. januarja prihodnjega leta. Davke pobirati se je ministru finančnemu dovolilo do konca mar-